

Byla C-633/20

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2020 m. lapkričio 25 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bundesgerichtshof (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. spalio 15 d.

Ieškovė ir kasatorė:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.

Atsakovė ir kita kasacinio proceso šalis:

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

Pagrindinės bylos dalykas

Direktyvos 2002/92 ir 2016/97 – „Draudimo tarpininko“ sąvoka – Įmonės, kuri apsidraudimo nuo ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje rizikos tikslais vartotojams siūlo atlygintinas narystes viename iš jos sudarytų kolektyvinių draudimų bei kitas paslaugas, įtraukimas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudicinis klausimas

Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiamas toliau nurodytas prejudicinis klausimas, prašant išaiškinti 2002 m. gruodžio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/92/EB dėl draudimo tarpininkavimo (OL L 9, 2003 1 15, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 330) 2 straipsnio 3 ir

5 punktus bei 2016 m. sausio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo (nauja redakcija) (OL L 26, 2016 2 2, p. 19) 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktus:

Ar įmonė, kuri kaip draudėjas su draudimo įmone savo klientų naudai yra sudariusi kolektyvinio sveikatos draudimo užsienio kelionės metu bei parvežimo iš užsienio ir šalies viduje išlaidų draudimo sutartį, platina vartotojams narystes, suteikiančias teisę į draudimo išmokas ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju, ir iš pritrauktų narių gauna atlygį už įsigytą draudimą, yra draudimo tarpininkas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2002/92/EB 2 straipsnio 3 ir 5 punktus bei Direktyvos (ES) 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktus?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

2002 m. gruodžio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/92 dėl draudimo tarpininkavimo, konkrečiai 2 straipsnio 3 ir 5 punktai

2016 m. sausio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo (nauja redakcija), konkrečiai 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktai

Bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Atsakovė samdo reklamos įmones, kad jų darbuotojai, eidami į žmonių namus, siūlytų vartotojams už atlygį prisijungti prie „TC Medical Air Ambulance Agency GmbH Mitgliedergemeinschaft“. Ši narystė suteikia teisę į įvairias paslaugas ligos arba nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju. Šios paslaugos apima būtinųjų medicininio gydymo ir paciento transportavimo išlaidų kompensaciją, atitinkamo transportavimo organizavimą ir vykdymą bei galimybę susisiekti su „skubiosios pagalbos“ skambučių centru.
- 2 Atsakovė yra sudariusi sutartį su bendrove, kuri, turėdama medicinos personalą ir orlaivį, teikia atsakovei dalį draudimo paslaugų bei organizuoja ištisą parą veikiančio skubiosios pagalbos skambučių centro darbą. Už tai atsakovė moka atlygį. Atsakovė, kaip draudėja, su draudimo įmone yra sudariusi kolektyvinio draudimo sutartį, pagal kurią atsakovės klientams teikiamas sveikatos draudimas užsienio kelionės metu bei parvežimo iš užsienio ir šalies viduje išlaidų draudimas.
- 3 Nei atsakovė, nei jos samdomos reklamos įmonės pagal nacionalinės teisės aktus neturi leidimo verstis draudimo tarpininkavimu.
- 4 Ieškovė mano, kad atsakovės veikla yra antikonkurencinė. Ji iš esmės teigia, kad atsakovė verčiasi draudimo tarpininkavimu, kuriam reikia leidimo. Todėl ji pateikė ieškinį nacionaliniams teismams, prašydama įpareigoti atsakovę

nebesiūlyti vartotojams sutarčių dėl prisijungimo prie apdraustųjų bendruomenės neturint leidimo, būtino siekiant verstis draudimo tarpininkavimu.

- 5 *Landgericht* (apygardos teismas) ieškinį patenkino. Atsakovei padavus apeliacinį skundą, *Berufungsgericht* (apeliacinis teismas) ieškinį atmetė. Šiuo metu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nagrinėja šią bylą kasacine tvarka.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 6 Ar ieškinio reikalavimas turi būti patenkintas, priklauso nuo to, ar atsakovė, kaip tarpininkė už atlygį platindama narystes vartotojams, pagal nacionalinės teisės aktus privalo tam turėti leidimą. Atsakymas į šį klausimą savo ruožtu priklauso nuo to, kaip reikia aiškinti Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 ir 5 punktus bei Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktus.
- 7 Atmesdamas ieškinį, apeliacinės instancijos teismas savo sprendimą motyvavo tuo, kad atsakovė nelaikytina draudimo tarpininke, kaip ji suprantama pagal nacionalinę teisę. Jo teigimu, draudimo tarpininku pagal nacionalinę teisę gali būti tik tas, kas pats nėra nei draudėjas, nei apdraustasis. Atsakovė tokia nėra. Ji yra draudėja, su draudimo įmone savo vardu sudariusi kitų asmenų kolektyvinio draudimo sutartį. Be to, suteikdama prieigą prie skubiosios pagalbos skambučių centro ir organizuodama bei atlikdama parvežimą ligos atveju, ji teikia atskiras paslaugas, viršijančias kolektyvinio draudimo apimtį.
- 8 Ieškinys susijęs su sutarties dokumentais, kuriuos atsakovė naudojo 2017 m. rugsėjį. Po kiek laiko Direktyva 2002/92 nuo 2018 m. spalio 1 d. buvo panaikinta ir pakeista Direktyva 2016/97, kurią perkeliant į nacionalinę teisę buvo pakeisti ir nagrinėjamoje byloje reikšmingi nacionalinės teisės aktai.
- 9 Ir pagal ankstesnės, ir pagal naujos redakcijos nacionalinės teisės aktus draudimo tarpininkas yra tas, kas, būdamas vienos ar kelių draudimo įmonių atstovu, jų pavedimu tarpininkauja sudarant arba sudaro draudimo sutartis arba, būdamas draudimo brokeriu, perima tarpininkavimą sudarant draudimo sutartis arba jų sudarymą neturėdamas draudimo įmonės pavedimo.
- 10 Todėl Vokietijos jurisprudencijoje ir Vokietijos teisinėje literatūroje vyrauja nuomonė, kad kolektyvinio draudimo draudėjas, už atlygį platindamas narystes šiame kolektyviniame draudime, nelaikytinas nei draudimo tarpininku, nei turinčiu panašų į tarpininko statusą.
- 11 Tiesa, reiškiamas ir nuomonė, kad kolektyvinio draudimo draudėjas gali būti laikomas draudimo tarpininku tuomet, kai kolektyvinį draudimą sudaro ne apdraustųjų interesais, o savo paties ekonominiu interesu.
- 12 Ar ir, jei taip, kokiomis sąlygomis draudimo tarpininku gali būti tas, kas yra kolektyvinio draudimo draudėjas, nei iš Direktyvos 2002/92, nei iš ją pakeitusios

Direktyvos 2016/97, nei iš su ja susijusios Teisingumo Teismo jurisprudencijos vienareikšmiškai neišplaukia.

- 13 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 punkto pirmoje pastraipoje nurodytos veiklos turi būti aiškinamos plačiai. Šioje nuostatoje draudimo tarpininkavimo sąvoka apibrėžiama kaip veikla, susijusi su supažindinimu su galimybe sudaryti draudimo sutartis, pasiūlymu sudaryti draudimo sutartis ar kitu draudimo sutarčių parengiamuoju darbu, taip pat veikla, susijusi su draudimo sutarčių sudarymu arba pagalba administruojant ar vykdant tokias sutartis, visų pirma pateikus reikalavimą išmokėti draudimo išmoką. Pagal tai bet kuri iš Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 punkto pirmoje pastraipoje nurodytų veiklų *per se* yra draudimo tarpininkavimo veikla (2018 m. gegužės 31 d. Sprendimas *Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag ir kt.* (C-542/16, EU:C:2018:369, 37 punktas)). Tie patys argumentai taikomi ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytoms veikloms. Šioje nuostatoje apibrėžta draudimo produktų platinimo sąvoka, be kita ko, apima veiklą, susijusią su konsultavimu dėl galimybės sudaryti draudimo sutartis, siūlymu sudaryti draudimo sutartis ar kitu su draudimo sutarčių sudarymu susijusiu parengiamuoju darbu, veiklą, susijusią su draudimo sutarčių sudarymu arba pagalba administruojant ir vykdant tokias sutartis, visų pirma pateikus reikalavimą išmokėti draudimo išmoką.
- 14 Atsižvelgiant į atsakovės siūlomas paslaugas, ją būtų galima laikyti draudimo tarpininke šia prasme.
- 15 Kad draudimo tarpininko sąvoka turi būti aiškinama plačiai, rodo ir abiejų direktyvų konstatuojamosios dalys.
- 16 Ir Direktyvoje 2002/92, ir Direktyvoje 2016/97 remiamasi tuo, kad draudimo produktus gali platinti įvairūs asmenys ar institucijos. Direktyvoje 2002/92 nurodomi agentai, brokeriai ir „bankų draudimo operatoriai“ (9 konstatuojamoji dalis), o Direktyvoje 2016/97 šis sąrašas papildomas draudimo įmonėmis, kelionių agentais ir automobilių nuomos bendrovėmis. Abiejose direktyvose pažymima, kad vienodas požiūris į operatorius ir kliento apsaugą reikalauja, jog visiems tiems asmenims ar institucijoms būtų taikomos šios direktyvos. Be to, Direktyvos 2016/97 taikymo sritis yra akivaizdžiai platesnė nei Direktyvos 2002/92 (Direktyvos 2016/97 7 ir 8 konstatuojamosios dalys). Direktyvoje 2016/97 yra nurodomas tikslas, kad vartotojams, nepaisant skirtingų platinimo kanalų, turi būti taikoma tokio paties lygio apsauga (6 konstatuojamoji dalis).
- 17 Iš šių konstatuojamųjų dalių negalima daryti išvados, kad draudimo tarpininkais direktyvose laikomi išimtinai draudimo atstovai ir brokeriai.
- 18 Ir Direktyvomis 2002/92 bei 2016/97 siekiamas tikslas rodo, kad tas, kas – kaip antai atsakovė – už atlygį platina vartotojams narystės kolektyviniame draudime, turėtų būti laikomas draudimo tarpininku. Šiose direktyvose numatyta

registravimosi pareiga siekiama užtikrinti, kad draudimo tarpininko veikla versis tik tas, kas atitinka griežtus profesinius reikalavimus, keliamus kompetencijai, gerai reputacijai, profesinės civilinės atsakomybės draudimui ir finansiniam pajėgumui (žr. Direktyvos 2002/92 14 ir 16 konstatuojamasis dalis). Tokiu būdu siekiama dvejopo tikslo: pirma, užtikrinti aukštą profesinį draudimo tarpininkavimo lygį, sukurti vieną draudimo rinką ir užtikrinti gerą veikimą pašalinant įsisteigimo laisvės ir laisvo paslaugų teikimo kliūtis, ir, antra, pagerinti vartotojų, t. y. draudėjų, apsaugą šioje srityje (žr. 2013 m. spalio 17 d. Sprendimą *EEAE ir kt.* (C-555/11, EU:C:2013:668, 27 punktą)).

- 19 Klientams, kurie nori apsidrausti nuo tam tikros rizikos, ekonominiu požiūriu galiausiai nesvarbu, ar draudiminę apsaugą jie gauna tiesiogiai kaip draudėjai, ar netiesiogiai per įmonę kaip kolektyvinio draudimo apdraustieji. Todėl atrodo nepagrįsta asmeniui, kuris klientui už atlygį parūpina draudimą, kelti skirtingus reikalavimus priklausomai nuo to, ar klientas gauna draudėjo, ar apdraustojo statusą. Todėl Direktyvomis 2002/92 ir 2016/97 siekiama vartotojų apsauga galėtų būti pagrindas draudimo tarpininkais laikyti asmenis, kurie, kaip antai atsakovė, savo pačios ekonominiu interesu platina narystės kolektyviniame draudime.
- 20 Kitaip nei Direktyvoje 2002/92, Direktyvos 2016/97 49 konstatuojamojoje dalyje kolektyvinis draudimas minimas. Iš šios konstatuojamosios dalies matyti, kad kolektyvinio draudimo atveju draudėjas yra „klientas“, o ne draudimo tarpininkas. Vis dėlto ji apima ne visus kolektyvinio draudimo atvejus, o tik tuos, kuriais atskiras grupės narys negali priimti pavienio sprendimo prisijungti. Bet nagrinėjamu atveju vartotojas tokios pareigos prisijungti neturi.